

iz tipa arapsko-perzijske melodije koja je u Rumuniji dominantna i poznata kao »cântec lung« (dugačka pjesma). Novija istraživanja pokazuju da Bartók nije bio upoznat s mađarskim primjerima, prema kojima se može jasno razlikovati instrumentalni tip koračnice rakočijevske pjesme od drugih melodijskih tipova koji pripadaju rakočijevske vrsti pjesme. Danas je poznato da se ta vrsta rakočijevske pjesme prostire mnogo šire — u Mađarskoj, Poljskoj, Slovačkoj, Moravskoj i Hrvatskoj. Autorica pleđira za razlikovanje dvaju odvojenih značenja rakočijevske pjesme: instrumentalne i cijele porodice rakočijevske pjesme s nekoliko karakterističnih tipova. U zaključku iznosi mišljenje da prema ranijim pojavama rakočijevske pjesme, koje obiluju strofnim formama, i prema njihovoj velikoj rasprostranjenosti izgleda nevjerovatno da su se te vrste mogle razviti iz slobodno strukturiranih »cântec lung«, tj. dugačkih pjesama — 3. Katalin Paksa, **Sustav ukrasa napjeva iz šestog sveska Corpus Musicae Popularis Hungaricae**. Analizom ornamentacije 14 tipova napjeva te velike zbirke, izvršenom u prvom dijelu članka, autorica uspijeva identificirati općenite karakteristike ornamentacije pojedinih tipova. Pravila tipičnog ornamentiranja koja je moguće izvesti iz različitih varijanti sažeto se iznose u drugom dijelu studije, u nekoliko manjih cjelina. To su zaključci o mjestu ornamenta unutar strofe, o odnosu taktne podjele i broja slogova, o odnosu ornamenta i akcenta, ornamenta i ritma, o strukturi rasporeda ukrasa unutar strofe, o melodijskim karakteristikama ukrasa kao i o odnosima između vokalne i instrumentalne ornamentacije. — 4. Ilona Borsai, **Metrika i melodija koptskih Théotokija** — B) Nekolicina studija ove skupine obrađuje **probleme datiranja skladbi i utvrđivanja biografskih činjenica**. — 1. István Homolya, **Problem datuma rođenja Bakfarka**. — 2. Philippe A. Autexier, **Pogrebna masonska oda (Maurerische Trau-**

ermusik) W. A. Mozarta. — 3. Judith Cohen, **Munus ab ignoto**. — C) **Problematikom kompozicijskih i stilskih odrednica** bave se ovi radovi: — 1. Márta Grabócz, **Učink programa na razvitak instrumentalnih formi u Lisztovim klavirskim djelima**. — 2. Éva Pintér, **Novi elementi vokalnog stila u prvoj polovici 17. stoljeća** (Monteverdi i njegovi suvremenici). — 3. Zoltan Roman, **Granice romantičke eshatologije u glazbi i literaturi: od Bayrona i Berlioz do Mahlera i Kafke** — 4. Lászlo Somfai, **Planiranje opusa i obnavljanje kod Haydna**. — D) **Skupina radova raznovrsne tematike**. — 1. György Kroó, **Godine naukovanja Licht-Albericha** — 2. Malcom Bilson, **Schubertova klavirska glazba i klaviri njegova doba**. — 3. Decsö Legány, **Kodályev glazbeni svijet u dječastvu i ranoj mladosti**. — 4. Frank Schneider, **Neka metodološka razmišljanja o glazbenoj povijesti 20. stoljeća**. — E) **Posljednja skupina sadrži teme dokumentarnih radova**. — 1. Ferencci Ilona — Marta Hulková, **Zajednički jednoglasni i višeglasni komadi u gradualu iz Eperjesa i u pjesmarici iz L'ubica (17. st.)** — 2. Kornél Bárdos — Veronika Vavrinecz, **Skladbe Christoph Stolzenberga u Sopronu (prilog o glazbenim vezama između Regensburga i Soprona u 17 — 18. stoljeću)**. — 3. Melinda Berlász, **Mađarski doprinos Međunarodnoj organizaciji za istraživanje folklorne glazbe**.

Krešimir Galin

Dragoslav Dević, Uvod u osnove etnomuzikologije, III deo (instrumenti), Skripta, Univerzitet umetnosti u Beogradu, Beograd 1977, 229 str.

Ovakav priručnik mogu folkloristi, etnomuzikolozi, a najviše studenti pozdraviti sa zadovoljstvom. Skripta predstavlja kompendij koji obiluje faktografijom o folklornim glazbalima u Jugoslaviji, brižljivo prikupljenom u postojećoj etnomuzikološkoj literaturi. Autor u uvodu određuje pojam narodnog instrumenta, vrste i interpretacije izvora,

principe sistematiziranja i klasificiranja glazbala kao i principe i metode njihova istraživanja. Zatim slijedi sustavan prikaz pojedinih tipova i varijanti folklornih glazbala. Informacije o pojedinim glazbalima izložene su prema Hornbostel-Sachsovoj klasifikaciji i prema standardima i preporukama Međunarodnog savjeta za folklornu glazbu (IFMC), kojima je cilj unificirana obrada podataka o folklornim glazbalima u Priručniku evropskih folklornih glazbala. To znači da uz ikonografiju slijede podaci o nazivlju, ergologiji, akustičkim osobitostima, tehnicima sviranja, glazbenom repertoaru i društvenoj funkciji. Nakon tako iscrpnog pregleda glazbala, koje obiluje mnoštvom transkribiranih primjera instrumentalne i vokalno-instrumentalne glazbe (što predstavlja izuzetnu vrijednost za studente) autor u završnom poglavlju obrađuje oblike instrumentalnih ansambala u Srbiji. Skripte su opremljene vrlo jasnim crtežima folklornih glazbala a na kraju knjige priložena je i bibliografija organološke literature u Jugoslaviji, koja je preuzeta iz publikacije Tradicijska narodna glazbala Jugoslavije (Zagreb 1975) i dopunjenja novijim radovima.

Ovaj vrijedni priručnik kao i već drugo izdanje sličnog priručnika Zmage Kumer u Sloveniji (premda s drugim pristupom i manje posvećivanja pažnje folklornim glazbalima i instrumentalnoj glazbi), snažan su poticaj za stvaranje sličnih priručnika u Hrvatskoj. Nakon objavljivanja ovih dvaju priručnika poduzeta su u Hrvatskoj istraživanja koja su donijela nove podatke o novim vrstama, varijantama i oblicima folklornih glazbala, do sada nepoznatim u etnomuzikološkoj organološkoj literaturi, što baca sasvim drugačije svjetlo na naš folklorni instrumentarij. Uz potrebne transkripcije reprezentativne za pojedine tipove glazbala i uz njihov karakteristični repertoar, takav bi priručnik mogao udovoljiti većem zanimanju za folklorna glazbala u Hrvatskoj.

Krešimir Galin

Tihomir Vujičić, Muzičke tradicije južnih Slovena u Mađarskoj. A Magyarországi Délszlávok zenei hagyományai, Za štampu priredio i uredio Milutin Stevanović, Tankönyvkiadó, Budapest 1978, 408 str.

Ovo je prva veća zbirka od preko 300 zapisa folklorne glazbe južnih Slavena hrvatske, srpske i slovenske narodnosti u Mađarskoj. Građa je raspoređena prema jeziku i dijalektima u četiri »varijeteta«: *slovenački, primurski kajkavski, čakavski i štokavski*.

U predgovoru autor je ukratko opisao glavna obilježja glazbenog i plesnog repertoara svakog pojedinog varijeteta, konstatirao veze i srodnost s građom sakupljenom na teritoriju SFRJ i ukazao na promjene koje su nastale pod raznim utjecajima, osobito mađarskim, kao i međusobnim utjecajima ovih četiriju varijeteta. Opširnije o pojedinim južnoslavenskim etničkim skupinama u Mađarskoj, o njihovoj folklornoj glazbi i plesu te posebno o glazbenim instrumentima i građi objavljenoj u ovoj zbirci Vujičić izlaže, nažalost, samo na mađarskom.

Nakon skupine napjeva »slovenačkog varijeteta« koji je zastupljen s 13 zapisa pretežno dvoglasnih pjesama, »primurski kajkavski varijeteta« predstavlja 35 notnih zapisa koji se glazbenim obilježjima uglavnom nadovezuju na međimursku folklornu glazbu s prisutnošću utjecaja mađarske folklorne glazbe. Osim triju zapisa svirke (violina), svi ostali notni primjeri zapisi su jednoglasnih napjeva. Građa »čakavskog varijeteta« donosi 23 napjeva Gradišćanskih Hrvata koji žive u selima u zapadnoj Mađarskoj uz mađarsko-austrijsku granicu. Raznovrsna glazbenofolklorna građa ovog varijeteta, uz nekoliko primjera koji nemaju izravnih varijanti u folklornoj glazbi okolnih naroda, otkriva elemente novije mađarske »ciganske« glazbe, njemačke (istočnoalpske) i slovačke folklorne glazbe.

Građa »štokavskog varijeteta« predstavlja ogranak vojvođansko-